

KÄRSÄMÄEN KUNTA LOPPURAPORTTI

TARKASTUSLAUTAKUNTA
1.6.2022

SALASSA PIDETTÄVÄ
(JULKL 24.1 § 15. KOHTA)

TARKASTUSSUUNNITELMA

Hallinto

Tarkastetaan, onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti

- Valtuuston ja hallituksen päätösten lainmukaisuus, säännösten mukaisuus ja päätösvaltuudet
- Talousarvion toteutuminen
- Talouden tasapaino

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta

Tarkastetaan, onko sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisella tavalla

- Sisäisen valvontaympäristön ja kontrollien toimivuus
- Minkälainen on kunnan riskienhallinnan taso
- Miten kunta ohjaa ja valvoo konserniyhtiöiden toimintaa

Valtionosuuksien perusteet

Tarkastetaan, ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita

- Kunnan antamat talous- ja toimintatilaston tiedot
- Kunnan antamat oppilasmäärätiedot
- Varmistetaan kunnan tietojenkeruujärjestelmän luotettavuus

Kirjanpito ja tilinpäätös

Tarkastetaan, antavatko kunnan tilinpäätös ja konsernitalinpäätös oikean ja riittävän kuvan

- Kirjanpitoaineiston tarkastustoimenpiteet ja taloudellisen raportoinnin kannalta olennaisten kontrollien toimivuus
- Tilinpäätös vastaa sisällöltään ja esittämistavaltaan sitä koskevia säännöksiä
- Konsernitalinpäätös on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti

TILINTARKASTUKSEN RAPORTOINTI

Tilintarkastuksen työohjelma on esitetty tarkastuslautakunnalle kokouksessa 18.10.2021.

Väliraportti annettiin tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteutumisen seurantaan varten tarkastuslautakunnan kokouksessa 28.2.2022. Lisäksi tilikauden tarkastuksesta on keskusteltu kunnan johdon kanssa.

Tässä raportissa esitetään yhteenveto suoritetusta tilintarkastuksesta koskien tilikautta 2021.

HALLINNON LAILLISUUS JA VALTUUSTON PÄÄTÖSTENMUKAISUUS

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuksessa varmistetaan seuraavia asioita:

1. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset ovat sisällöltään lainmukaisia
2. Päätöksen tehneellä taholla on ollut toimivalta kyseisessä asiassa
3. Päätösten täytäntöönpano on perustunut valtuuston päätökseen
4. Hallintomenettelyn oikeellisuus
5. Päätösasiakirjojen oikeellisuus ja esim. riittävien perustelujen kirjaaminen päätöksiin

HALLINNON LAILLISUUS JA VALTUUSTON PÄÄTÖSTENMUKAISUUS

Tarkastuksen toteuttaminen

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien sekä viranhaltijoiden päätöksiä ja niiden toimeenpanoa.

Valtuuston, hallituksen ja lautakuntien päätöksiä on tarkastettu tilikauden 2021 ajalta sekä alkaneelta tilikaudelta 3.5.2022 asti. Viranhaltijoiden päätöksiä on tarkastettu pistokokein.

Keskeiset havainnot

Kuntalain 129 §:ää ei ole kaikilta osin noudatettu. Kunta ei ole saanut tytäryhteisölleen myönnetyille takauksille kaikilta osin vastavakuuksia. Vastavakuuksien puute ei näkemyksemme mukaan vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä, ja järjestelyt asian osalta ovat kesken tilintarkastuskertomuksen antamishetkellä yhteensä 2,38 M€:n takauksille.

TALOUDEN TASAPAINO

Kärsämäen kunnan vuosikate vuosina 2019-2021 riitti suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen.

Taloussuunnitelmavuosina 2022-2024 vuosikatteet riittänevät kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan investointimenoja, joita ei voida rahoittaa varsinaisen toiminnan rahavirralla vaan niitä varten nostetaan lainaa.

(1000 €)	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2023	Talousarvio 2022	Toteutunut 2021	Toteutunut 2020	Toteutunut 2019
Vuosikate	1 180	1 236	1 058	2 149	2 147	1 462
Poistot	-781	-876	-886	-807	-719	-638
Kate poistojen jälkeen	399	360	172	1 342	1 428	824
Investointimenot	-488	-415	-1 884	-1 211	-802	-891

TALOUSARVION NOUDATTAMINEN

Tavoitteena oli tarkastaa, että valtuuston vahvistamaa talousarviota on noudatettu. Vuoden 2021 talousarvioon on määritelty valtuustoa koskevat sitovuustasot erikseen käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosille. Käyttötalouden osan valtuuston sitovuustasona on päävastuualueen määrärahat nettona.

(netto)	Talousarvio+muutos	Toteuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	-14 500	-17 233	-2 733
Tarkastuslautakunta	-15 940	-13 501	2 439
Kunnanhallitus	-11 660 310	-11 464 105	196 205
Opetustoimen lautakunta	-5 782 810	-5 906 434	-123 624
Hyte-lautakunta	-641 640	-622 519	19 121
Tekninen lautakunta	-478 170	-465 230	12 940

Määrärahoissa pysyttiin olennaisilta osin. Opetustoimen lautakunnan ylitys johtui pääasiassa perusopetuksen budjetoitua suuremmista henkilöstökustannuksista. Keskusvaalilautakunnan ylityksen syynä olivat tilikaudelle 2021 kirjatut Aluevaaleja koskevat kustannukset.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen siitä, mitä kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös sisältävät.

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja talouteen liittyvistä olennaisista seikoista, jotka eivät ilmene kunnan tai kuntakonsernin tuloslaskelmasta, taseesta tai rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kokonaisuutta on tarkastuksessa verrattu yleisohjeessa annettuihin määräyksiin.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.

SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN HALLINTA JA KONSERNIVALVONTA

Hallintosäännön päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.9.2021 § 98 ja se astui voimaan 1.10.2021. Hallintosääntö sisältää kuntalain 90 §:ssä määritellyt tarpeelliset määräykset. Kunnan sisäinen valvonta on järjestetty olennaisilta osin asianmukaisesti. Tarkastimme sisäiseen valvontaan liittyviä prosesseja työohjelman mukaisesti.

Konsernivalvonnan selonteon kohdassa on olennaisilta osin arvioitu riittävästi onnistumista konsernivalvonnan järjestämisessä. Konsernin toiminnanohjausta ja valvontaa toteutetaan kunnanvaltuuston 10.11.2008 hyväksymän Kärsämäen kunnan konserniohjeen mukaisesti. Kunnan konsernivalvonta on järjestetty olennaisilta osin asianmukaisesti.

MUISTIOTOSITTEIDEN TARKASTUS

Tarkastuksessa kävimme läpi pääkirjalle tehtyjä muistiotosite-kirjauksia koko tilikauden ajalta. Tarkastuksessa analysoitiin muistiotositeita sekä selite- että tilitasolla. Tämän lisäksi suoritimme perusteisiin tarkastusta pistokokein.

Keskeiset havainnot ja suositukset

Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.

TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Avaava tase

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että vuoden 2021 tilinavaus perustuu vuoden 2020 tilinpäätökseen. Tarkastus tehtiin vertaamalla tilinpäätöksen 2020 tilitasoista tasetta vuoden 2021 taseen alkusaldoihin.

Keskeiset havainnot

Tilinavaus perustuu edellisen vuoden tilinpäätökseen.

TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Kirjanpitoaineistoon kohdistetut tarkastustoimenpiteet luovat perustan tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiselle.

Tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiseen liittyy myös sen varmentaminen, että osakirjanpidoista tiedot ovat siirtyneet virheettömästi pääkirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Tarkastuksessa varmennutaan siitä, että kunnalla on riittävät kontrollit tiedonsiirron oikeellisuuden varmistamiseksi.

Keskeiset havainnot

Tilinpäätöstarkastuksessa emme havainneet olennaista huomautettavaa.

TULOSLASKELMAN TARKASTUS

Tuloslaskelma antaa oikean kuvan tilivuoden 2021 tuloksen muodostumisesta.

Toimintatuotot ja toimintakulut

- Toimintakuluja ja -tuottoja sekä niiden kuulumista tilivuodelle tarkastettiin tilinpäätöksen yhteydessä analyttisesti ja tarkastamalla laskutusten vuoden vaihteen toteutumista. Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot on olennaisilta osin käyty läpi. Toimintakulujen ja -tuottojen tarkastuksessa ei havaittu olennaisia tulosvaikutteisia virheitä.

Henkilöstömenot ja niitä koskevat taseen erät

- Kirjanpidon palkkakulut on tarkastuksessa täsmäytetty tulorekisteriin ilmoitetuille palkoille ja palkkojen sivukulut on tarkastettu analyttisesti. Tarkastuksessa ei havaittu olennaisia poikkeamia.
- Lomapalkkavelan jaksotuksessa ei havaittu olennaisia virheitä tai puutteita. Lomapalkkavelan suuruus on tarkastettu ja kirjanpidon lomapalkkavelan määrä on täsmäytetty palkkaohjelmistoon. Lomapalkkojen sivukulujen jaksotus on tarkastettu. Sivukulujaksotusten tarkastuksessa ei havaittu olennaisia virheitä tai puutteita.

TULOSLASKELMAN TARKASTUS

Verot ja valtionosuudet

- Tuloslaskelman verotulot täsmäsivät olennaisin osin verohallinnon tilitysraporttiin. Valtionosuuksien kokonaismäärät täsmäsivät olennaisin osin Kuntaliiton valtionosuusmaksatustilastoon, jonka perustana ovat valtionvarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön antamat valtionosuustiedot.

TASEEN TARKASTUS

Tase antaa oikean kuvan kunnan taloudellisesta asemasta 31.12.2021.

Myyntisaamiset

- Myyntisaamiset täsmäytettiin myyntireskontrareportteihin ja pistokokein maksutapahtumiin. Myyntireskontran suoriteperusteisuuden ja saamisten ikäanalyysin tarkastuksissa ei havaittu huomautettavaa.

Rahat ja pankkisaamiset

- Taseen erät täsmäävät rahalaitosten tiliotteisiin. Pankkitilin käyttöoikeuksissa havaittiin käyttöoikeus henkilöllä, joka ei ole enää kunnassa töissä. *Suositlemme saattamaan pankkitilien käyttöoikeudet ajan tasalle.*

Rahalaitoslainat

- Lainat täsmäävät rahalaitosten vahvistuksiin ja ovat jaettu olennaisin osin oikein pitkä- ja lyhytaikaisiin lainoihin.

TASEEN TARKASTUS

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

- Koostuvat pääosin maa- ja vesialueista, rakennuksista, kiinteistä rakenteista ja laitteista sekä keskeneräisistä hankkeista. Tarkastuksen perusteella lisäykset ja vähennykset täsmäävät olennaisin osin käyttöomaisuusrekisteriin. Poistot on aloitettu uusista hyödykkeistä suunnitelman mukaisesti. Tilikauden olennaiset aktivoinnit on tarkastuksessa johdettu perusteisiin. Tarkastuksessa ei havaittu olennaista huomautettavaa.

Sijoitukset

- Koostuvat pääosin tytäryhteisöosakkeista ja kuntayhtymäosuuksista sekä tytäryhteisöjen pääomalainasaamisista. Tarkastustoimenpiteenä muutokset johdettiin perusteisiin sekä testasimme arvostuksia pistokokein. Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.

TASEEN TARKASTUS

Rahoitusarvopaperit

- Tarkastustoimenpiteenä rahoitusarvopapereiden tilinpäätöshetken saldot täsmäytettiin saatuja vahvistuksia vastaan sekä tarkastimme pistokokein tilikauden tulosvaikutteisia kirjauksia perusteisiin. Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.

Ostovelat

- Taseen ostovelat täsmäävät ostoreskontran toimittajakohtaisen ostoreskontran loppusummaan. Ostoreskontran suoriteperusteisuuden ja ikäanalyysin tarkastuksissa ei havaittu huomautettavaa.

Muut velat ja siirtovelat

- Muiden velkojen ja siirtovelkojen tarkastustoimenpiteenä suoritimme perusteisiin tarkastusta olennaisten erien osalta. Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite

Tavoitteena oli varmistua siitä, että konsernitilinpäätös on johdettu oikein konserniin yhdisteltävistä erillistilinpäätöksistä ja että sisäisten erien eliminoinnit on huomioitu.

Keskeiset havainnot

- Tarkastuksen perusteella emme havainneet olennaista huomautettavaa.
- Kärsämäen kuntakonsernin tulos oli tilikaudelta 2021 1,29 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt ylijäämä oli 7,95 miljoonaa euroa, joka kasvoi 1,34 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

LIITETIETOJEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite

Tavoitteena oli varmistaa, että kunta antaa riittävät, tilinpäätöslaskelmia täydentävät liitetiedot ja että esitetyt tiedot vastaavat tilinpäätöksessä esitettyjä laskelmia tai muita selvityksiä.

Keskeiset havainnot

Liitetiedoissa on esitetty olennaisilta osin säännösten edellyttämät tiedot.

TILINTARKASTUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET JA TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tarkastuksen tulokset

Kuntalain 129 §:ää ei ole kaikilta osin noudatettu. Lisätietona toteamme, ettei kunta ole saanut tytäryhteisöilleen myönnetyille takauksille kaikilta osin vastavakuuksia. Vastavakuuksien puute ei näkemyksemme mukaan vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä, ja järjestelyt asian osalta ovat kesken tilintarkastuskertomuksen antamishetkellä yhteensä 2,38 M€:n takauksille. Muilta osin kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitalinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

LISÄTIETOJA:

TIINA MIKKONEN-BRÄNNKÄRR

JHT, KHT

040 767 0438

tiina.mikkonen-brannkarr@bdo.fi

BDO Oy (y-tunnus 2776089-4) on suomalainen osakeyhtiö ja itsenäinen jäsenyhtiö BDO International Limitedissä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (company limited by guarantee). BDO Auditor Oy (y-tunnus 0904285-6) ja BDO Consulting Oy (y-tunnus 1101610-4) ovat BDO Oy:n tytäryhtiöitä. BDO Oy on osa kansainvälistä, itsenäisistä jäsenyryyksistä koostuvaa BDO verkostoa. BDO on tavaramerkki BDO verkostolle ja yhteinen nimi sekä kansainväliselle jäsenyryysten verkostolle, että kunkin maan jäsenyryykselle.

www.bdo.fi